

данных в соответствии с визуальным и слуховым каналами восприятия человеком; охарактеризованы основные требования к мультимедийным проектам (презентациям, энциклопедиям, средствам для определения знаний и измерения уровня знаний), выделены рекомендации по разработке мультимедийных проектов и использования программного обеспечения для их практической реализации.

Ключевые слова: Мультимедиа, мультимедийный проект, подготовка будущих учителей, профессиональная деятельность, ИКТ.

Theoretical and methodical aspects of future teachers' training to multimedia use in professional activity are displayed; the peculiarities of different types of messages and data presentation according to visual and auditory channels of human perception are described; the basic requirements for multimedia projects (presentations, encyclopedias, means for determining the learning outcomes and measuring the knowledge level) are characterized; the recommendations for the multimedia projects development and software use for their implementation are singled out.

Key words: Multimedia, multimedia project, future teachers' training, professional activity, ICT.

УДК 378.1:37.013.74:004 (520)

І.І. Пододіменко
м. Хмельницький, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ВИКЛАДАЧІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ: ДОСВІД РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

Орієнтуючись на сучасний розвиток міжнаціональних відносин, трансформаційні та глобалізаційні процеси, формування єдиного інформаційного та освітнього простору, зміну суспільної парадигми від індустріальної до інформаційної, перехід до економіки, яка базується на знаннях, система освіти до пріоритетів сьогодення відносить уміння оперувати технологіями та знаннями, які задовольняють потреби інформаційного суспільства, готують педагогічних працівників до нових ролей у суспільстві такого типу. Важливим для викладачів іноземних мов у таких умовах стає не лише вміння оперувати власними знаннями, а й бути готовим змінюватись і пристосовуватись до нових потреб ринку праці, оперувати і управляти інформацією, про активно діяти, швидко приймати рішення, навчатись та саморозвиватись упродовж життя й максимально реалізовувати свій інтелектуально-творчий потенціал.

У нових соціокультурних реаліях у вітчизняних ВНЗ відбувається пошук нових підходів до навчального процесу, що вимагає впровадження інноваційних інформаційно-комунікаційних і освітніх технологій, передових ефективних форм організації роботи, методів і засобів навчання з метою розвитку мовленнєвої активності, вмінь практичного використання набутих знань у професійній діяльності. У цьому контексті актуалізується необхідність та нагальність об'єктивного вивчення та впровадження кращих зразків європейського досвіду, зокрема Республіки Польща, у вітчизняний освітній простір.

Серед напрямів дослідження питань професійно-педагогічної підготовки та розвитку професіоналізму викладача можна виокремити такі: розвиток професіоналізму вчителя (В. Гриньова, Н. Кузьміна, О. Пехота і ін.); дієвий підхід у професійному становленні викладача (В. Андрущенко, В. Бондар, О. Мороз і ін.); підготовка педагогічних кадрів до впровадження нововведень (Л. Подимова, В. Сластьонін і ін.); освоєння викладачами педагогічних інновацій (І. Гавриш, Г. Кравченко і ін.).

Проблеми теорії виховання та навчання вчителів іноземної мови в Польщі висвітлено у працях М. Висоцької, Х. Квятковської, А. Міхонської-Стаднік, К. Пацлавської та ін. Сучасні педагогічні дослідження, в яких аналізуються питання історії розвитку педагогічної думки в Польщі, є предметом наукового пошуку Т. Левовицького, Я. Морітза, Р. Пахоцінського, І. Шемпрух та ін. Проблеми удосконалення змісту професійної підготовки сучасного вчителя

іноземної мови розглянуто у працях Я. Гайди, Е. Завацької, А. Качари, С. Каричковської, Р. Квашніци, З. Квецінського, В.Оконь, А. Олубінського, А. Наласковського, Я. Хомплевича, К. Чекот, Б. Шліверського та ін. Психолого-педагогічні дослідження навчально-виховного процесу у ВНЗ здійснено В. Вілчинською, А. Гурицькою, З. Заборовським, Т. Зубжицькою-Мацінг, М. Лобоцьким, Г. Пелькою, А. Питлаж, М. Реут, Я. Рутковьяк, К. Стех та ін.

Науковці С. Вітвицька, О. Дубасенюк, Р. Гуревич, М. Кадемія, С. Сисоєва, Л. Хоружа та ін. акцентують увагу на особливостях впровадження освітніх інновацій у професійно-педагогічну освіту. Теоретичний аналіз наукового доробку вищезазначених авторів дає підстави констатувати, що утвердження пріоритету інноваційного розвитку вищої педагогічної освіти засновано на модернізації всіх складових системи (змісту, педагогічних технологій, оцінювання навчальних досягнень студентів, підготовки педагогічних кадрів до викладання у ВНЗ, управління, фінансування тощо); нормативного забезпечення інноваційної політики освітньої галузі; формування інфраструктур, які підтримують та координують інноваційні процеси.

Водночас системне вивчення досліджуваної проблеми не стало предметом окремого комплексного наукового пошуку, що й зумовило вибір проблеми та визначило мету статті – дослідити інноваційні шляхи розвитку професіоналізму викладача іноземних мов у контексті зарубіжного досвіду й можливості їх творчого використання у вітчизняному освітньому просторі.

Однією з основних рис глобалізації та інтернаціоналізації вищої освіти Республіки Польща, у т.ч. іншомовної педагогічної, є її технологізація та інформатизація, що здійснюється у векторі політики Європейського союзу у галузі інформаційного суспільства та економіки, заснованої на знаннях. У дослідженні З. Полянничко стверджується, що завдяки активній діяльності урядових і недержавних установ у проведенні заходів зі створення електронних платформ відкритої освіти протягом 2004-2014 рр. іншомовна освіта в університетах Польщі характеризується постійним використанням спеціалізованих навчальних технологій і засобів, як наприклад, спеціального програмного забезпечення для розробки і підготовки навчальних курсів, і застосування комп'ютерів, мультимедійних технологій і мережевих засобів у навчанні студентів і тестовому контролі якості знань [3, с. 124].

Доцільно зауважити, що активна інформатизація іншомовної педагогічної освіти у Польщі сприяє не лише розвитку інформаційної компетентності викладачів іноземних мов, а також підвищенню професіоналізму особистості педагога та його саморозвитку шляхом активної участі у міжнародних телекомунікаційних проектах.

Згідно з трактуванням науковців Н. Дементієвської і Н. Морзе, навчальний телекомунікаційний проект – це спільна навчально-пізнавальна, творча або ігрова діяльність студентів-партнерів, організована на основі комп'ютерної телекомунікації, що має загальну мету, узгоджені методи, способи діяльності, спрямована на досягнення загального результату діяльності. Специфіка телекомунікаційних проектів полягає, перш за все, в тому, що вони за своєю суттю завжди міжпредметні [1, с. 22]. Вирішення проблеми, закладеної в будь-якому проекті, завжди вимагає залучення інтегрованого знання. Але в телекомунікаційному проекті, особливо міжнародному, потрібна, як правило, глибша інтеграція знання, що передбачає не тільки знання власне предмету досліджуваної проблеми, але й знання особливостей національної культури партнера, особливостей його світосприйняття. Тематика і зміст телекомунікаційних проектів, як показує практика, повинні бути такими, щоб їх виконання цілком природно вимагало залучення властивостей комп'ютерної телекомунікації [6, с. 48].

Результати дослідження, проведеного протягом березня – квітня 2013 р. Фондацією розвитку системи освіти Польщі (Foundation for the Development of the Polish Education System) на основі онлайн опитування польської педагогічної спільноти, показали, що 264 респонденти із 620 є активними учасниками міжнародних телекомунікаційних проектів (а саме eTwinning та Comenius) [5]. Варто зауважити, що eTwinning – це потужний стимул для вивчення іноземних мов і покращення рівня використання ІТ-технологій. В рамках програми учасники також тренують навички командування та отримують досвід створення спільних проектів. Окрім

цього, вони дізнаються про культуру інших країн Європи та заводять нових друзів. У свою чергу польські викладачі іноземних мов мали нагоду завести контакти із колегами з інших країн Європи. eTwinning Plus стає майданчиком для спілкування та обміну досвідом, корисною інформацією й методиками навчання. Окрім того, програма eTwinning – це чудова можливість реалізувати креативний підхід у навчанні і підвищити мотивацію студентів до вивчення іноземних мов [7].

У розділі «Доступ до комп'ютерного обладнання» респонденти зазначили, що для участі у міжнародних телекомунікаційних проєктах було використано таке устаткування: комп'ютер (73,9 %), ноутбук (88,3 %), планшет (22 %), мобільний телефон (32,2 %), інтерактивна дошка в аудиторії (67,8 %). Результати опитування показали, що учасниками використовувались соціальні медіатехнології (67,1 %), створювались відеоматеріали (47,7 %) і фотоматеріали (86 %), здійснено електронну переписку іноземною мовою (86,7 %).

У розділі «Використання ІТ-технологій» 50,8 % респондентів вказали, що використовували MS PowerPoint, принаймні, один раз на тиждень, і лише 8,7 % – щоденно. 66,7 % опитаних застосовували електронні словники, принаймні, один раз на тиждень. 55,7 % викладачів іноземних мов використовували інтерактивну дошку, принаймні, раз на тиждень, і 22,4 % – щодня. 26,1 % респондентів не використовували інтерактивну дошку взагалі. 34,5 % опитаних мали доступ до комп'ютерів лише в комп'ютерних лабораторіях навчального закладу. 41,4 % використовували ІТ-технології для спілкування із зарубіжними партнерами, принаймні, один раз на тиждень. 50,8 % опитаних спілкувалися з зарубіжними учасниками проєкту засобами телевідеоконференції. 20,8 % застосовували навчальні комп'ютерні ігри. Узагальнений перелік ІТ-технологій, які використовували польські викладачі іноземних мов – учасники проєктів eTwinning, наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Перелік ІТ-технологій, які використовували викладачі іноземних мов в рамках участі у проєкті eTwinning у Польщі

Accuweather	JigsawPlanet	Proshow
Adobe	Jing	Purpose Games
Animoto	Kahoot	Quizlet
AnswerGarden	Kizoa	ReadWriteThink
Any video converter	KwikSurveys	screedbot
Audacity	LCD Text generator	ScribbleMaps
AuthorSTREAM	LearningApps	Scribd
Blaberizzer	Lino	SketchToy
blog	Littlebirdtales	Skype
Blog spot	Masher	Sliderocket
Bomono	Max Console	Slideshare
bookemon	Media ImpressionVoki	SlideTalk
Calameo	MIND42	Smart Notebook 11
ClassDojo	Mindmeister	Smilebox
ClassTools	Mindomo	SmileBox
Comic Life	Monkey Jam	Smore
Comic Master	Moovly	SodaHead
Crazy Talk	Movie Maker	Sony Vegas
DomoAnimate	MS Excel	Spicynodes
DomoNation	MS PowerPoint	Storybird
Dvolver	MS Word	Storybord
Educaplay	OneTrueMedia	Surveymonkey
Elfyoursself	ooVoo	Tagxedo
e-mail	Padlet	Thinglink
ESLvideo	Paint	ToonDoo
Fipsnack	Pearltrees	Trip Advisor
Flash Gear	Photo Peach	Tripline
Flashmeeting	Photo Puzzle Maker	Typeform

FlashVortex.com	Photobucket	Vacaroo
FlickDraw	PhotoPeach	Vcasmo
Flickr	Photoshop	Videojug
FormatFactory	Photoshow	Vimeo
Fotobabble	Photosnack	VocabularySpellingCity
Fotor	Picasa Web Album	Vocaroo
Freeonlinesurveys	Picture Manager	VoiceThread
Gimp	Picture Trail	Voki
Glitter Graphic	PinnaclePaint	Voxopop
Glogster	Pixorial	WeTransfer.
GoAnimate	Pixrl	WhatsUp
Google docs	Pixton	Wondershare
Google earth	Pizap	Word Cloud
Google maps	Polldaddy	Worditout
Iclone v.2	PollSnack	Wordle
Iclone v.4.1	Popplet	WordPicasa 3
ImageChef	Postmywall	Wordsearchmaker
imgur	PowToon	YouTube
IrfanView	Powtoon	Zondle
iSpring	Prezi	ZooBurst
Isuu	ProProfs	

Джерело: систематизовано автором на основі джерел [4].

У розділі «Розвиток професійних навичок та вмінь» 73,9 % респондентів зазначили, що отримали професійні навички у галузі ІТ-технологій під час навчання у ВНЗ. 25,4 % опитаних зауважили, що використовують у своїй професійній діяльності передовий педагогічний досвід своїх колег, 29,2 % переймають досвід у своїх зарубіжних партнерів. Для підвищення своєї педагогічної майстерності викладачі іноземних мов використовують навчально-методичну літературу з фаху (15,9 %), фахову педагогічну періодику (20,8 %), Інтернет-ресурси (97,7 %), беруть участь у семінарах-практикумах, конференціях тощо (48,9 %). 77,3 % опитаних вказали, що будуть використовувати досвід, накопичений під час участі у проектах eTwinning та/або Commenius, у подальшій професійній діяльності.

Результати розділу «Роль телекомунікаційних проектів у вивченні іноземних мов» показали, що 89,8 % опитаних вважають, що іноземні мови слід вивчати шляхом комунікації з іншими студентами за кордоном, а також за допомогою ІКТ. Більше того, 96,6 % вважають, що спілкування з іноземними партнерами підвищує мотивацію до вивчення іноземних мов.

На нашу думку, вважаємо за доцільне наголосити, що для того, щоб бути активним учасником міжнародних телекомунікаційних проектів викладач іноземної мови повинен постійно підвищувати власну інформаційну компетентність і ці процеси є взаємозалежними. Структуруючими компонентами інформаційної компетентності викладача іноземних мов, на думку Л. Морської, є такі:

- технологічний, тобто вміння використовувати засоби сучасних інформаційних технологій;
- експертний, а саме вміння критично оцінювати інтелектуальний і соціальний потенціал інформаційних технологій;
- організаційно-методичний, до якого відносяться вміння, пов'язані з упровадженням інформаційно-комунікаційних технологій в навчальний процес на різних етапах проведення уроку в рамках визначених моделей навчання;
- проектувальний, тобто знання й уміння з розробки педагогічних програмних засобів;
- пошуково-дослідницький, який передбачає уміння знаходити, відбирати, організовувати, подавати інформацію;
- інноваційний, який розуміється як уміння постійно пристосовуватися до інновацій у сфері інформаційно-комунікаційних технологій, оцінювати їх та використовувати [2, с. 37-38].

Отже, результати дослідження дозволяють дійти висновку про те, що активна участь польських викладач іноземних мов у міжнародних телекомунікаційних проектах сприяє підвищенню їх педагогічного професіоналізму шляхом розвитку таких знань та вмінь, як: уміння побачити і відібрати найцікавіші і найбільш практично значущі теми проектів; володіння всім арсеналом дослідницьких, пошукових методів, уміння організувати дослідницьку самостійну роботу студентів; переорієнтація всієї навчально-виховної роботи студентів зі своєї навчальної дисципліни на пріоритет різноманітних видів самостійної діяльності, на пріоритет індивідуальних, парних, групових видів самостійної діяльності дослідницького, пошукового, творчого планів; володіння мистецтвом комунікації, яке передбачає уміння організувати і вести дискусії, не нав'язуючи свою точку зору, не далячи на аудиторію своїми авторитетом; здатністю генерувати нові ідеї, направити студентів на пошук шляхів вирішення поставлених проблем; уміння встановлювати і підтримувати в групі проекту стійкий, позитивний емоційний настрій; практичне володіння іноземною мовою – мовою партнера, достатню обізнаність про культуру і традиції народу, про державний і політичний устрій країни, її історію; високо компетентне володіння комп'ютерною грамотністю (телекомунікаційними та медіатехнологіями, серверами глобальної мережі Internet); уміння інтегрувати знання з різних галузей знань для розв'язування проблематики проектів. В умовах реформування та модернізації вітчизняної системи вищої освіти, інтеграції держави у європейський та світовий освітній простір важливо переглянути існуючі технології професійно-педагогічної підготовки та професійного розвитку викладачів іноземних мов з врахуванням передового зарубіжного досвіду, що потребує подальших наукових розвідок.

Література:

1. Дементієвська Н. П. Телекомунікаційні проекти: стан і перспективи / Н. П. Дементієвська, Н. В. Морзе // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 1999. – № 2. – С. 21-24.
2. Морська Л. І. Інформаційні технології у навчанні іноземних мов / Л. І. Морська. – Тернопіль : Астон, 2008. – 256 с.
3. Полянничко З. О. Тенденції інформатизації шкільної освіти у Республіці Польща / З. О. Полянничко // Педагогічний процес: теорія і практика. – 2014. – Вип. 3. – С. 121-126.
4. eTwinning [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.etwinning.pl/>
5. Foundation for the Development of the Polish Education System [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.frse.org.pl/foundation-development-education-system-frse>
6. Gajek E. Edukacja językowa w społeczeństwie informacyjnym / E. Gajek. – Warsaw : Wydawnictwo Instytutu Lingwistyki Stosowanej, 2008. – 220 p.
7. Study of the Impact of eTwinning on the participating pupils, teachers and schools; Final report 2013 Luxembourg: Publications Office of the European Union [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://efc.idnet.net/publications/eTwinning%20Report.pdf>.

Стаття присвячена проблемі пошуку інноваційних підходів до вдосконалення педагогічного професіоналізму викладачів іноземних мов у контексті зарубіжного досвіду. На прикладі польських викладачів прослідковано взаємозалежність та взаємовплив процесів підвищення професійної компетентності, досвіду участі у міжнародних телекомунікаційних проектах та розвитку інформаційної компетентності на педагогічний професіоналізм викладача. Розглянуто структуроутворюючі компоненти інформаційної компетентності викладача іноземних мов. Визначено позитивні моменти польського досвіду та можливості їх впровадження у вітчизняний освітній простір.

Ключові слова: педагогічний професіоналізм, викладач іноземних мов, професійна компетентність, інформаційна компетентність, міжнародний телекомунікаційний проект, інформаційні технології.

Статья посвящена проблеме поиска инновационных подходов к совершенствованию педагогического профессионализма преподавателей иностранных языков в контексте зарубежного опыта. На примере польских преподавателей прослежены взаимозависимость и взаимовлияние процессов повышения профессиональной компетентности, опыта участия в международных телекоммуникационных проектах и развития информационной компетентности на педагогический профессионализм преподавателя. Рассмотрены структурообразующие компоненты информационной компетентности преподавателя иностранных языков. Определены положительные моменты польского опыта и возможности их внедрения в отечественное образовательное пространство.

Ключевые слова: педагогический профессионализм, преподаватель иностранных языков, профессиональная компетентность, информационная компетентность, международный телекоммуникационный проект, информационные технологии.

The article is devoted to the problem of the search for innovative approaches to pedagogical professionalism improvement of foreign language lecturers in the context of international experience. As in the example of Polish lecturers the relationship and interaction among the processes of the professional competence enhancement, the experience in international telecommunication projects and the development of information competence upon the pedagogical professionalism of lecturers are traced. The structural components of the information competence of the foreign language lecturers are considered. The positive aspects of Polish experience and the possibility of their implementation into the educational space of Ukraine are specified.

Key words: pedagogical professionalism, foreign language lecturer, professional competence, information competence, international telecommunication project, information technology.

УДК 378.147

Р.Я. Романишин
м. Івано-Франківськ, Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ФОРМУВАННЯ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ НАВИЧОК У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Постановка проблеми. В умовах реформування української освіти гостро постає питання її модернізації та удосконалення системи професійно-методичної підготовки майбутніх вчителів початкової школи, підвищення рівня їх професіоналізму, компетентності, інтелектуальної культури, забезпечення формування творчої особистості майбутнього педагога. Одним зі шляхів вирішення цієї проблеми є удосконалення системи підготовки вчителя та посилення індивідуалізації оволодіння професійними знаннями та вміннями.

Серед вимог, які ставлять перед вчителем на сучасному етапі вчені виділяють необхідність володіння ґрунтовними теоретичними і методичними знаннями та вміннями. Зокрема, для визначення професійної придатності вчителя початкових класів використовують низку критеріїв серед яких готовність вчителя початкових класів до навчальної роботи та готовність вчителя початкових класів до професійного самовдосконалення. У сучасній освітній доктрині педагог розглядається як особистість, яка є головною дійовою особою освітнього процесу, здатною реалізувати освітні завдання.

Професійна діяльність вчителя початкових класів полягає у створенні в освітньому процесі умов для навчання, виховання, розвитку і самовдосконалення особистості, встановлення можливостей та умов для творчої самореалізації. Для реалізації освітніх вимог сучасна школа потребує педагога, який окрім володіння високим рівнем викладацької майстерності та психолого-педагогічної компетентності є хорошим фахівцем у спеціально-науковій галузі, та володіє низкою знань та умінь.

На сучасному етапі реформування освіти важливим завданням освітньої галузі «Математика» є формування в учнів початкових класів свідомих та стійких обчислювальних навичок. Саме вони є тим необхідним запасом знань та вмінь, без якого не можливе розв'язання низки математичних задач та вправ, а вміння та навички швидко й точно виконувати обчислення є фундаментом вивчення математики та інших навчальних предметів, результатом успішного складання ДПА та ЗНО з математичних та природничих дисциплін.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблемі професійної підготовки майбутніх учителів присвячені праці вчених М. Євтуха, Н. Ничкало, І. Зязюна, О. Савченко, А. Капської, Л. Хомич та ін. Різноманітні аспекти підготовки вчителя початкових класів представлені у працях В. Бондаря, Н. Бібік, А. Бистрюкової, М. Вашуленка, Я. Гаєвець, Н. Глузман, М. Захарійчук, Н. Кичук, Л. Красюк, О. Мельник, В. Паскар, І. Титаренко, Л. Хоружі. Питання формування